

22302 - زنانی که ازدواج با آنان در حالی جایز است و در حالی دیگر نیست

سوال

آیا در اسلام شرایطی وجود دارد که ازدواج با زنی در حالی جایز باشد و ازدواج با همان زن در حالی دیگر جایز نباشد؟

پاسخ مفصل

الحمدلله.

بله، چنین شرایطی وجود دارد و اینجا مثال‌هایی برای توضیح این حالات می‌آوریم:

۱- ازدواج با زنی که در عده شوهر قبلی است، جایز نیست. به دلیل این سخن حق تعالی که می‌فرماید:

وَلَا تَعْزِمُوا عُقْدَةَ النِّكَاحِ حَتَّىٰ يَبْلُغَ الْكِتَابُ أَجَلَهُ [بقره: ۲۳۵]

(و تصمیم به عقد ازدواج نگیرید تا مدت مقرر (عده) به سر آید).

یکی از حکمت‌های این تحریم آن است که شخص مطمئن نیست که این زن از شوهر قبلی باردار است یا خیر و در نتیجه این به اختلاط نطفه‌ها و ایجاد شبهه در نَسَب منجر می‌شود.

۲- ازدواج با زن زناکار - اگر از زنا او مطلع شود - جایز نیست مگر آنکه آن زن توبه کند و عده‌اش را سپری کند. الله تعالی می‌فرماید:

وَالزَّانِيَةُ لَا يَنْكِحُهَا إِلَّا زَانٍ أَوْ مُشْرِكٌ ۖ وَحُرِّمَ ذَٰلِكَ عَلَى الْمُؤْمِنِينَ [نور: ۳]

(مرد زناکار جز با زن زناکار یا مشرک ازدواج نمی‌کند و زن زناکار را [نیز] جز مرد زناکار یا مشرک به ازدواج خود در نمی‌آورد و این [ازدواج] بر مؤمنان حرام است).

۳- و برای مرد جایز نیست با زنی که او را سه طلاق داده ازدواج کند مگر آنکه آن زن با دیگری در یک ازدواج درست همبستری کند، به دلیل این سخن حق تعالی که می‌فرماید: الطَّلَاقُ مَرَّتَانِ.. (طلاق دو بار است) تا آنجا که می‌فرماید: فَإِنْ طَلَّقَهَا (پس اگر او را طلاق داد) یعنی برای بار سوم فَإِنْ طَلَّقَهَا فَلَا تَحِلُّ لَهُ مِنْ بَعْدُ حَتَّىٰ تَنْكِحَ زَوْجًا غَيْرَهُ [بقره: ۲۲۹-۲۳۰] (پس اگر [شوهر] او را [برای بار سوم] طلاق داد [آن زن] برایش حلال نیست تا آنکه [به قصد ازدواج حقیقی و نه برای تحلل]

شوهری جز او بگیرد [و با او همبستر شود].

۴- و ازدواج با زنی که در احرام است جایز نیست، تا آنکه از احرام خارج شود.

۵- و ازدواج کردن با دو خواهر جایز نیست [یعنی اینکه در یک حال هر دو خواهر همسر او باشند] به دلیل این سخن حق تعالی که می‌فرماید:

وَأَنْ تَجْمَعُوا بَيْنَ الْأُخْتَيْنِ [نساء: ۲۳]

(و ازدواج با دو خواهر [در یک زمان نیز بر شما حرام است]).

و همچنین ازدواج با زن و عمه‌اش و یا زن و خاله‌اش [که در یک آن هر دو همسرش باشند] حرام است، به دلیل این سخن پیامبر - صلی الله علیه وسلم - که می‌فرماید: «زن و عمه‌اش را [در نکاح] یک‌جا و زن و خاله‌اش را [در نکاح] یک‌جا نسازید» (متفق علیه) و ایشان - صلی الله علیه وسلم - حکمت از این نهی را بیان نموده و فرموده است: «شما اگر چنین کنید، روابط خویشاوندی خود را قطع می‌کنید»، زیرا میان زنانی که در ازدواج یک شوهر هستند غیرت زنانه وجود دارد و اگر این دو زن خویشاوند هم باشند میان آنها جدایی و قهر رخ می‌دهد. اما اگر زنی را طلاق داد و عده‌اش به پایان رسید می‌تواند با خواهرش و عمه‌اش و خاله‌اش ازدواج کند زیرا آن محذور دیگر وجود ندارد.

۶- و جایز نیست که در یک آن چهار زن داشته باشد، به دلیل این سخن حق تعالی که می‌فرماید:

فَأَنْكِحُوا مَا طَابَ لَكُمْ مِنَ النِّسَاءِ مَثْنَى وَثُلَاثَ وَرُبَاعَ [نساء: ۳]

(از زنانی که مورد پسند شماست [یک یا] دو و [یا] سه و [یا] چهار تن را به همسری درآورید).

و پیامبر - صلی الله علیه وسلم - مردی را که هنگام اسلام آوردن بیش از چهار زن داشت امر کرد تا بیش از چهار زن را طلاق گوید.

والله اعلم.